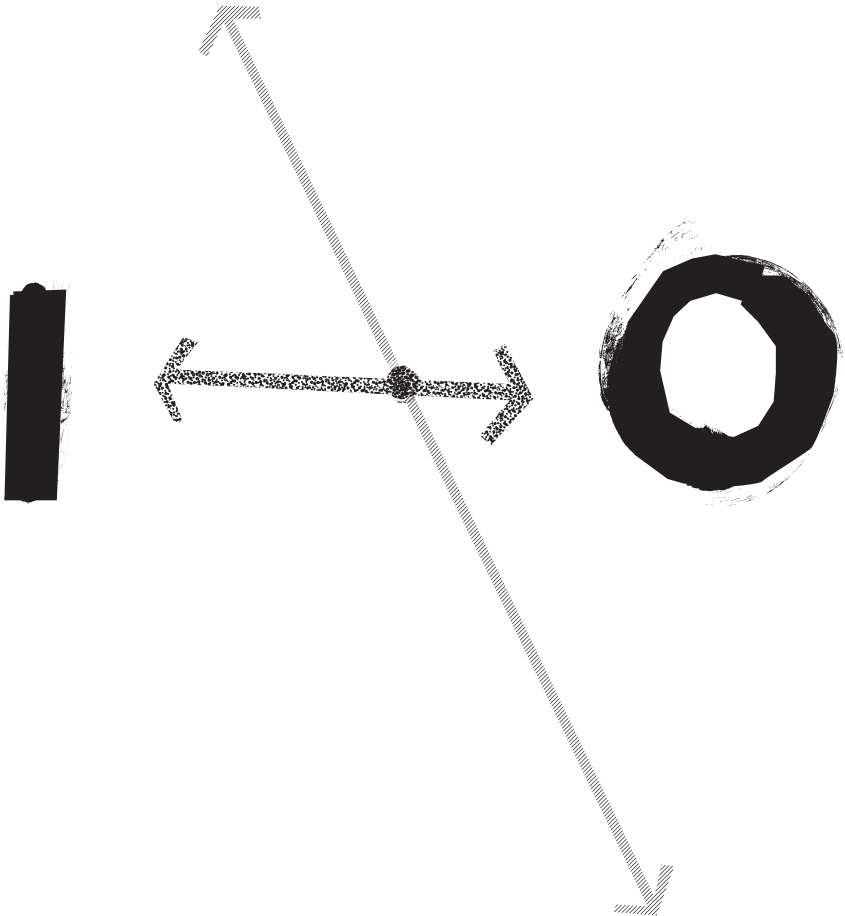
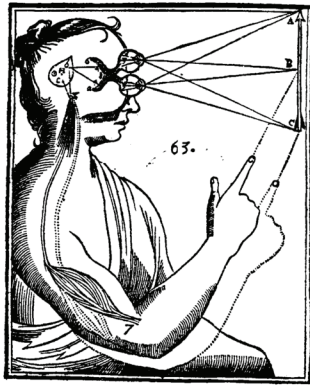

**pomiędzy
prawdą
a zmyśleniem**

**u źródeł
interpretacji
w malarstwie
współczesnym**

**pomiędzy prawdą
a zmyśleniem – u źródeł
interpretacji w malarstwie
współczesnym**

Toruń 2015

Konferencja naukowa:

„POMIĘDZY PRAWDĄ A ZMYŚLENIEM.

U ŹRÓDEŁ INTERPRETACJI W MALARSTWIE WSPÓŁCZESNYM”

Toruń, listopad 2014

pod honorowym patronatem
J. M. Rektora UMK,
Prof. dr hab. Andrzeja Tretyna

Organizatorzy:

Zakład Malarstwa
w Instytucie Artystycznym
na Wydziale Sztuk Pięknych
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
w Toruniu

Stowarzyszenie Przyjaciół
Wydziału Sztuk Pięknych
UMK w Toruniu

Centrum Sztuki
Współczesnej
Znaki Czasu
w Toruniu

partner:

Stowarzyszenie Autorów

ZAiKS

Wydawca:

Zakład Malarstwa na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu,
Stowarzyszenie Przyjaciół Wydziału Sztuk Pięknych UMK

Redakcja:

Jan Pręgowski, Filip Pręgowski

Projekt publikacji i materiałów konferencyjnych:

Nikodem Pręgowski

Copyright by Stowarzyszenie Przyjaciół Wydziału Sztuk Pięknych UMK

Druk:

Drukarnia Wydawnictwa Naukowego UMK,
ul. Gagarina 5, 87-100 Toruń

ISBN: 978-83-231-3452-7

o
pomiędzy prawdą
i zmysleniem – u źródeł
interpretacji w malarstwie
współczesnym

zrodla-interpretacji.umk.pl

słowo wstępne

Prof. art. mal. Jan Pręgowski
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Sztuk Pięknych,
Instytut Artystyczny,
Zakład Malarstwa _____9

z modernistycznej mitologii

dr hab. Tomasz de Rosset, Prof. UMK
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Sztuk Pięknych,
Instytut Zabytkoznawstwa
i Muzealnictwa,
Zakład Muzealnictwa _____11

redefinicja malarstwa – – przemiana obrazu w stan umysłu.

Świadomość w odbiorze malarских realizacji artystycznych jako wspólnego wysiłku twórcy i odbiorcy.

dr hab. Katarzyna Kujawska-Murphy
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu ____23

szczeliny realności – – chaos jako forma artystycznej wypowiedzi

dr Alicja Jeziorecka
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu
Wydział Malarstwa,
Katedra Rysunku _____35

podróż do wnętrza obrazu. ganzfeld jako „obraz” bezkresnej przestrzeni

mgr Natalia Krawczyk
Uniwersytet Wrocławski we Wrocławiu,
Wydział Nauk Historycznych
i Pedagogicznych, Instytut Sztuki__49

ekran jako symptom współczesnej kultury wizualnej

dr hab. Zbigniew Romańczuk
Akademia Sztuki w Szczecinie,
Wydział Malarstwa
i Nowych Mediów,
Katedra Malarstwa _____67

malarski seans. Jacques Monory

dr Filip Pręgowski
Polski Instytut Studiów
nad Sztuką Świata _____81

**rzeczywistość obrazu
wg Franka Stelli**

dr hab. Lukasz Kiepuszewski
Uniwersytet Adama Mickiewicza
w Poznaniu,
Instytut Historii Sztuki,
Zakład Teorii Historii Badań nad Sztuką _____ **97**

**obraz jako efekt
symultanicznego
czytania świata**

dr Władysław Radziwiłłowicz
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu,
Wydział Malarstwa,
Katedra Rysunku _____ **115**

**własne metody
wizualizacji w dziedzinie
rysunku artystycznego**

dr hab. Andrzej Grenda
Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi _____ **127**

**treść w sztuce
jako rozpoznanie
autora i jego dzieła**

Prof. art. mal. Tadeusz Rus
Uniwersytet Śląski w Cieszynie
Wydział Artystyczny,
Instytut Sztuki,
Zakład Malarstwa _____ **135**

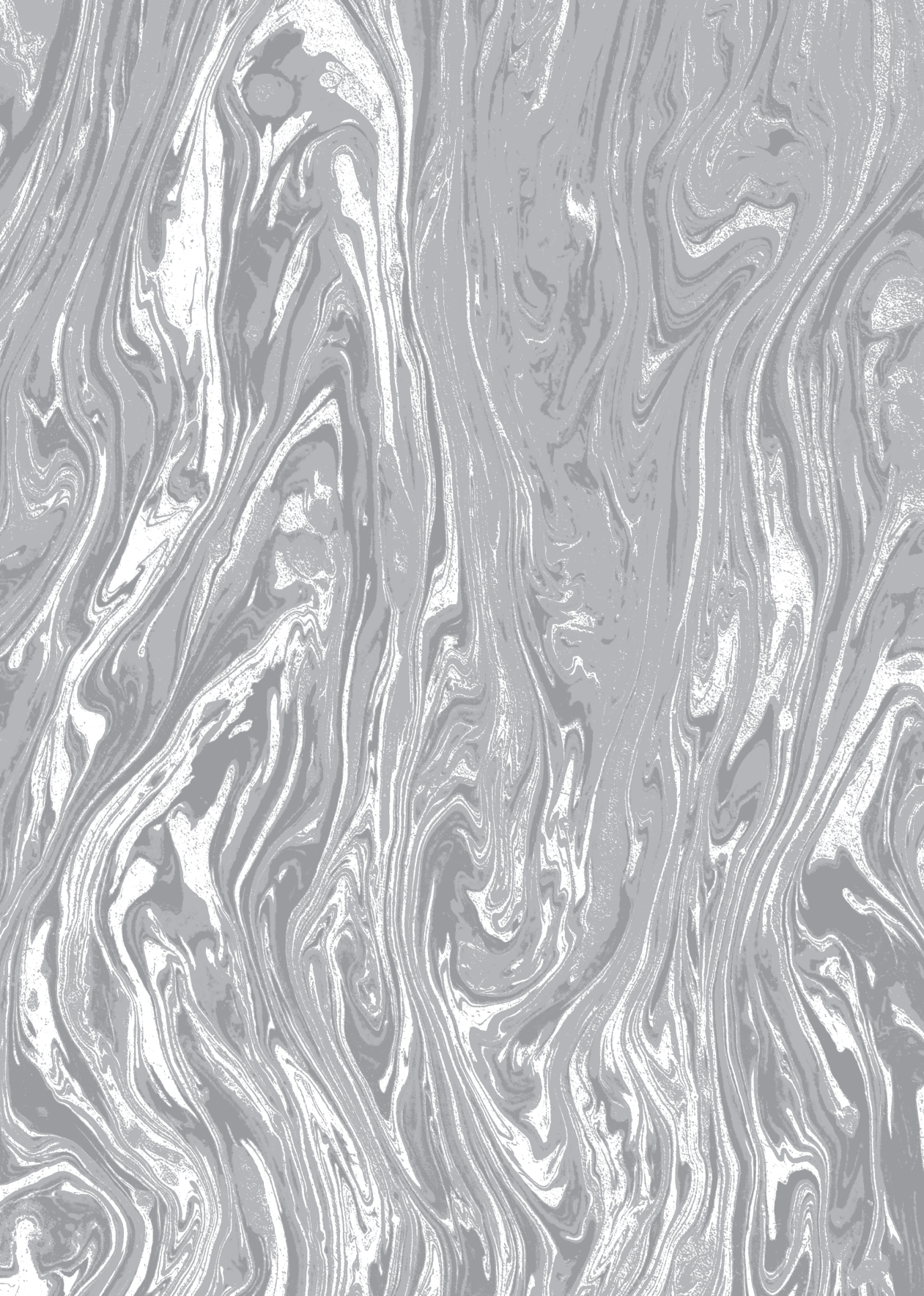
**widzenie jako myślenie,
czyli o wartościach w sztuce**

dr hab. Elżbieta Wasyłyk
Akademia Sztuki w Szczecinie
Wydział Sztuk Wizualnych,
Katedra Przedmiotów
Ogólnoplastycznych
i Teoretycznych _____ **149**

**odwrócenie—rewers,
wystawa fotografii
towarzysząca konferencji**

dr hab. Zdzisław Mackiewicz, Prof. UMK
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Sztuk Pięknych,
Zakład Grafiki,
Instytut Artystyczny _____ **157**

**między pro
a zmyślenie
interpretacji
współczesny**

pomiędzy prawdą a zmyśleniem – u źródeł interpretacji w malarstwie współczesnym

Malarstwo – coś pośredniego między myślą a rzeczą

Samuel Taylor Coleridge

Organizatorzy konferencji z Zakładu Malarstwa w Instytucie Artystycznym na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu podjęli decyzję o zorganizowaniu w listopadzie ubiegłego roku kolejnej konferencji i panelu dyskusyjnego, której tytuł nawiązuje, na pozór, do tematyki poprzedniej konferencji, sprzed dwóch lat. Jednak różni się on o tyle od tytułu obecnej sesji, o ile inne są znaczenia pojęć: **INSPIRACJA** a **INTERPRETACJA**. Jeśli bowiem *inspiracja* mogła odnosić się w zróżnicowanej tematyce referatów do subiektywnego stosunku artysty wobec postrzeganej i odczuwanej rzeczywistości, to *interpretacja*, mimo iż mogąca być także wytworem natchnienia, niewątpliwie poddaje się próbom analizy o konotacjach historycznych i filozoficznych.

Znaczeniowy stosunek, jaki zachodzi pomiędzy **PRAWDĄ** a **ZMYŚLENIEM**, wskazuje nie tylko na (niekoniecznie) wzajemną zależność zachodzącą w mnogich kategoriach współczesnego malarstwa i sztuki w ogóle, ale pozwala skonstatować, że w malarstwie tyleż samo jest miejsca na naśladownictwo, jak i na destrukcję formy i dominację ekspresji. To dwie różne postawy i stosunek artysty malarza do rzeczywistości, dla której znajduje, w akcie tworzenia, odmiennie źródła interpretacji.

Interpretując w swoim dziele świat rzeczy i zjawisk artysta, stając po stronie arystotelesowskiego *mimesis*, poznaje i rozpoznaje świat rzeczy, naśladuje ich fizyczne cechy zarówno w aspekcie form, jak i konfiguracji stworzonych przez naturę albo człowieka. Tworzy rozpoznawalną postać rzeczy, ale od tego czym ona naprawdę w namalowanym obrazie jest dzieli go dystans, jaki zachodzi w procesie naśladowania natury pomiędzy jej prawdą i porządkiem a „prawdą” dzieła sztuki.

Ale malarstwo od dawna narusza zasadę prawdopodobieństwa, a problem naśladownictwa wraz z możliwością zawarcia w obrazie treściowego przekazu stracił na znaczeniu. Mówiąc w tym kontekście o zmyśleniu, czyli innymi słowy, zastąpieniu w obrazie porządku rzeczy na korzyść porządku zawierającego nową jakość form i znaków, także różnorodność gestów i ekspresji, mimo woli stajemy po stronie autentyczności dzieła. Mimo iż często strategia artysty bywa trudna do odczytania (czyt. hermetyczna), to jego dzieło posiada wewnętrzną organizację – stałe lub następujące po sobie elementy kompozycji podlegają kategoryzacji i gradacji wartości. Tworzy się wewnętrzny ład dzieła i niezależnie od tego, jak bardzo będą „zmyślane” elementy tworzące całość kompozycji, to staje się ono nowym, oryginalnym porządkiem konstrukcji i znaczeń z przejrzystością sensu do odgadnięcia.

„Świadectwo porządku jest kategorią odwieczną i zawsze ważną, gdyż dzieło sztuki, nawet w naszym coraz bardziej zuniformizowanym i seryjnym świecie, zawsze świadczy o duchowej sile porządkującej, która jest rzeczywistością naszego życia. (...) Dzieło sztuki stoi w środku rozpadającego się zwykłego nam i swojskiego świata jako rękojmia porządku”¹.

Jan Pręgowski

¹ H. G. Gadamer, *Rozum, Słowo, dzieje*, tłum. M. Łukasiewicz, K. Michalski, Warszawa 2000, s. 156.